

**Protokół posiedzenia
Komisji Rewizyjnej**
Rady Miasta Gliwice kadencji 2018-2023,
przedłużonej do 30 kwietnia 2024 r.,
w dniu 19 września 2023 r., godz. 17.00

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda otworzył posiedzenie Komisji, powitał gości oraz radnych i zaproponował przyjęcie następującego porządku obrad:

1) Kontrola w sprawie funkcjonowania i finansowania transportu publicznego w Gliwicach, szczególnie w kontekście nowo otwartego Centrum Przesiadkowego.

2) Sprawy bieżące.

Nie zgłoszono uwag do zaproponowanego porządku obrad.

W posiedzeniu udział wzięli Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok i Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendziałek.

Ad 1) Kontrola w sprawie funkcjonowania i finansowania transportu publicznego w Gliwicach, szczególnie w kontekście nowo otwartego Centrum Przesiadkowego (w sprawie nr BR.0012.11.7.2023).

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda powitał gości i podziękował im za przybycie na posiedzenie. Zaproponował oddanie im głosu w pierwszej kolejności, a potem przejście do pytań radnych.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok poprosił o udzielenie głosu Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych.

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendziałek zapowiedziała przekazanie Komisji przygotowanego przez Wydział opracowania dotyczącego przedmiotu kontroli, które ułatwi radnym analizę tematu i pozwoli na ewentualne sformułowanie bardziej szczegółowych pytań.

Przechodząc do tematu poinformowała, że, zgodnie z porozumieniem z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią, organizatorem transportu publicznego jest Zarząd Transportu Metropolitalnego (dalej zamiennie: ZTM). Miasto Gliwice ma wpływ na funkcjonowanie komunikacji zbiorowej, gdyż, z powodów funkcjonalnych i finansowych, weryfikuje i uzgadnia trasy autobusów. Na terenie miasta funkcjonuje 40 linii autobusowych i 8 linii metropolitalnych. W dniu 3 grudnia 2022 r. zostało otwarte w Gliwicach Centrum Przesiadkowe, które od tego momentu funkcjonuje pełną parą, w docelowym systemie. Wszystko zostało przygotowane na moment uruchomienia Centrum, siatka połączeń i przebieg linii zostały przeanalizowane. Nieco inaczej odbywało się to w niektórych miastach, gdzie najpierw otwierano centra przesiadkowe, a potem ustalano siatkę połączeń. Ideą przyświecającą organizacji transportu w Gliwicach było odejście od przebiegu autobusów „od granicy miasta do granicy” do modelu promienistego i skupienie w jednym miejscu przesiadek z autobusu do autobusu lub autobusu do pociągu. Dotąd przesiadki w centrum miasta odbywały się w kilku miejscach, oddalonych o kilkaset metrów, a teraz w jednym, Centrum Przesiadkowym, co pozwala na szybką zmianę środka transportu.

W obrębie Centrum Przesiadkowego z 12 stanowisk obsługiwanych przez Zarząd Transportu Metropolitalnego odjeżdżają autobusy 37 linii. Przystanki są wyposażone w elektroniczne tablice informacyjne. 14 stanowisk przeznaczonych zostało dla przewoźników innych niż ZTM. Transport autobusowy zbliżył się do Dworca PKP.

Na terenie Centrum Przesiadkowego zlokalizowane są lokale usługowe przeznaczone do wynajęcia. Nie wszystkie zostały już zajęte. W tych wynajętych mieszczą się punkt obsługi pasażera ZTM, informacja turystyczna, pomieszczenia socjalne dla kierowców Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej (PKM Gliwice). Dwa lokale zostały wynajęte przez przewoźnika GTV Bus, natomiast lokal usługowy w wieży ciśnień został wynajęty przedsiębiorcy działającemu w branży informatycznej. Swoje biuro obsługi ma również Śląska Sieć Metropolitalna. Kilka lokali jest nadal do wynajęcia.

Radny Paweł Wróblewski zapytał, czy lokal gastronomiczny nadal jest wolny.

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendzialek potwierdziła, że lokal gastronomiczny nie został wynajęty. Dodała, że w przypadku jednego lokalu prowadzone są rozmowy z Poczta Polska.

Radny Adam Michczyński zapytał, dlaczego, zdaniem Pani Naczelnik, nie udało się znaleźć najemcy na lokal gastronomiczny. Upłynęło już kilka miesięcy od otwarcia Centrum i wydawało się, że będzie to dla najemców interesujące miejsce.

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda przypomniał, że pytania są zaplanowane po zakończeniu wypowiedzi Pani Naczelnik.

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendzialek poinformowała członków Komisji, że dokładna informacja na temat linii autobusowych zostanie przekazana Komisji w formie pisemnej. Zostaną także przekazane dane dotyczące pracy przewozowej (iloczyn długości drogi oraz liczby przewiezionych osób), która sukcesywnie rośnie, zarówno na liniach współfinansowanych przez miasto, jak i pracy przewozowej na liniach metropolitalnych. Dodała również, że rosną koszty związane z transportem publicznym. W 2023 r. składka zmienna (czyli dotacja do GZM) wyniosła 42.791.132 zł, a roku 2024 będzie to już 51.557.535 zł.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok poinformował, że w tej kadencji samorządu miasto przekazuje znacznie większe środki na transport. Wydatki na organizację transportu publicznego wzrastają o 76% względem 2019 r. Zastępca Prezydenta Miasta przypomniał, że zwiększenie wydatków na transport było zapowiadane przez Prezydenta Miasta. Nie spodziewano się jednak takich cięć w dochodach samorządów. Sytuacja finansowa będzie determinowała przyszłe podejście do transportu publicznego. Dodał także, że uzgodnień pomiędzy gminami wymaga zmiana procedury korekty przebiegu linii autobusowych, z czym są problemy. W tej kadencji miały miejsce dwie duże reorganizacje na siatce, czyli otwarcie Centrum Przesiadkowego oraz wprowadzenie korekt przy okazji modernizacji okolic dworca PKP. Pozostały jeszcze do przeprowadzenia drobne zmiany. Zastępca Prezydenta dodał na koniec, że nie spełniły się obawy niektórych przed zakorkowaniem ulic w centrum w związku z otwarciem Centrum Przesiadkowego.

Wprowadzono zmiany dotyczące zarządzania Przedsiębiorstwem Komunikacji Miejskiej polegające na tym, że władztwo, zarządzanie spółką przejęła Metropolia, ale właścicielem nadal pozostaje miasto. Działanie to pozwoliło na powierzenie transportu bez ogłoszenia przetargu na przewozy, w ramach umowy powierzenia, tzw. umowy rekompensaty. PKM realizuje usługi na rekompensacie, czyli rok jest rozliczany według kosztów z zachowaniem godziwego zysku. Są plusy dla spółki, nie powinna wystąpić strata, ale też nie jest możliwy wysoki zysk na tej działalności. Nastawienie jest na realizację usługi transportu publicznego. Konkurencyjność jest zachowana, co pozwala na niższe koszty, gdyż część usług nadal jest realizowana w drodze przetargów.

W odniesieniu do najmu pomieszczeń na terenie Centrum Przesiadkowego, to **Zastępca Prezydenta Miasta** poinformował, że miasto ma rynkową wycenę m² powierzchni do wynajęcia. Jest zainteresowanie najmem, ale na razie potencjalni zainteresowani przyjęli chyba pozycję wyczekującą. Najistotniejsze jest jednak, jego zdaniem, działanie od strony pasażerskiej. W Gliwicach jest inaczej niż w innych miastach, gdzie otwierano centra przesiadkowe nie mając ustalonej siatki przejazdów.

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda wyraził przekonanie, że w Centrum Przesiadkowym ludzie nie czekają zbyt długo, więc gastronomia nie jest tak istotna.

Radny Ryszard Buczek zapytał, jaka kwota jest wyższa – od transportowców, czy innych wynajmujących.

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendzialek wyjaśniła, że za każde zatrzymanie na przystanku każdy przewoźnik płaci 1 złoty, co wynika z ustawy. To dochód miasta. Dodała także, że wpływy z zatrzymań nie pokrywają kosztów. Szacowano je (wpływy) na poziomie 1 miliona złotych rocznie.

Radny Ryszard Buczek zapytał, na jakim poziomie szacowano wpływy z najmu lokali.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok wyjaśnił, że szacunek był taki, że Centrum Przesiadkowe będzie po stronie kosztowej w kwocie 11 milionów złotych, a dochodowej 1 miliona złotych. Po przetargach koszty spadły. Nie zakładano, że kwoty będą się bilansować.

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendzialek poinformowała, że na przyszły rok zaplanowano w ramach kosztów 8,5 miliona złotych. Rozstrzygają się nowe przetargi, okaże się też, jakie będą ceny energii.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok poinformował, że w 2024 r. koszty transportu wyniosą 59 milionów złotych.

Radny Paweł Wróblewski zwrócił uwagę, że podobne koszty są też w tym roku. Koszty transportu są wysokie. Transport publiczny to jeden z kosztów, które nie będą się bilansować. Jest to koszt społeczny, który trzeba ponosić.

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda odniósł się do wcześniejszych wypowiedzi, wskazujących, że część usług transportowych jest realizowana jako zlecenie, część w drodze przetargów. Zapytał, na jakiej zasadzie się to odbywa, kto startuje w przetargach.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok poinformował, że ponad 8 lat temu decyzje podjęto w postępowaniach przetargowych. PKM wygrał na ok. 70% linii, na pozostałych inne podmioty. Po przejściu na powierzenie PKM nadal obsługuje te linie. Nie ma możliwości obsługi niektórych linii, np. ze względów taborowych, więc zleca zadanie podwykonawcy. Każda z linii jest co do złotówki rozliczana. Sporządzane jest zestawienie kosztów. Każda z linii jest szczegółowo rozpisana. Wpływy z biletów pokrywają średnio 30% kosztów linii. Jest to przyzwoita dochodowość, co pokazują przykłady z wielu miast europejskich. Analizuje się również ewentualną podwyżkę cen biletów do takiej wartości, by nie odstraszyć pasażerów.

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda zapytał, jaka jest korzyść korzystania z autobusów elektrycznych i czy warto je wprowadzać, zwłaszcza, że czasem ma się wrażenie, że jest to zbyt nachalnie forsowane.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok wyjaśnił, że miasto ma już doświadczenie w eksploatacji autobusów elektrycznych. Koszty z nimi związane są wyższe, ale nie dlatego, że eksploatacja jest droższa. Droższa jest amortyzacja. Koszty diesla też rosną, więc różnica nie jest już tak sugestywna. Pojazdy elektryczne często są serwisowane, co jest związane z typem technologii. Baterie w autobusach powinny wytrzymać 8 lat, ale już wiadomo, że w innych miastach wytrzymywały dłużej.

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda zapytał, czy koszt wymiany baterii będzie korzystny, czy też w cenie nowego autobusu.

Radny Tadeusz Olejnik uznał, że po kilku latach będzie wiadomo, jak to się skończy, jak ekoterroryzm będzie postępował. Nie wiadomo, co z utylizacją baterii. Być może nastąpi odwrót od autobusów elektrycznych, które mają ograniczony zasięg, a zimą jeżdżą gorzej.

Radny Adam Michczyński zapytał o parkowanie na terenie Centrum Przesiadkowego. Rozważano tam płatne parkowanie, aby zapobiec długim postojom.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok wskazał, że wielu zarzucało, że Centrum jest źle zaprojektowane, bo jest za mało miejsc parkingowych i będzie z tego powodu problem. W okresie trwałości projektu miasto musi obserwować efekty, a ewentualne zmiany mogą nastąpić później. Jedną część parkingu nie wchodzi w skład kosztów kwalifikowanych, więc można by na niej wprowadzić odpłatność za parkowanie. Jednocześnie obserwuje się, że zwykle są dostępne wolne miejsca.

Radny Paweł Wróblewski przypomniał, że rozmawiano o miejscach Kiss&Ride (Pocałuj i odjedź), jak na lotniskach. Radny zapytał, czy tego typu miejsca znalazły się na terenie Centrum Przesiadkowego.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok wyjaśnił, że nie ma takiego problemu, ponieważ na terenie Centrum Przesiadkowego znajdują się trzy parkingi. Od strony Ronda Kaczyńskiego mieszczą się dwa z nich i zawsze można tam znaleźć miejsce.

Radny Paweł Wróblewski wyjaśnił, że jego zainteresowanie wynika z pytań zadanych przez mieszkańców. Przyjmuje do wiadomości, że nie ma tu żadnego problemu.

Radny Adam Michczyński zapytał, czy miały miejsce próby przekonania PKP do podłączenia się do Systemu Informacji Pasażerskiej (tablice elektroniczne).

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendzialek wyjaśniła, że cały czas jest to uzgadniane od strony technicznej.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok dodał, że przestało to być priorytetem, ponieważ większość podróżnych posiada smartfony.

Radny Adam Michczyński poruszył temat omawiany przez Radę Dzielnicy Kopernika dotyczący dojazdu z ul. Andromedy na Cmentarz Centralny. System jest promienisty, natomiast Rada Dzielnicy chciałaby niektórych linii okrężnych, które niekoniecznie przejeżdżają przez Centrum Przesiadkowe. Obecnie czas przejazdu z osiedla na Cmentarz wynosi nawet 50 minut.

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda zastanowił się, jak duże jest zainteresowanie taką linią.

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendzialek wyjaśniła, że koszt linii obwodowej jest olbrzymi, co najmniej pół miliona złotych. Na takie linie jest też znikome zapotrzebowanie.

Zastępca Prezydenta Miasta Mariusz Śpiewok poinformował, że były prowadzone badania dotyczące siatki połączeń i do wyników tych badań dostosowuje się tę siatkę. Wpływa wiele wniosków od mieszkańców w sprawie połączeń komunikacyjnych, ale zazwyczaj pojedyncze. Ze względów ekonomicznych większość tych wniosków rozpatruje się negatywnie, gdyż koszty realizacji byłyby nieadekwatne w stosunku do korzyści.

Radny Paweł Wróblewski wskazał, że Rada Dzielnicy Bojków również prowadziła rozmowy w sprawach związanych z komunikacją, ale nie są to tematy na posiedzenie Komisji Rewizyjnej. Kontrola ma się skupić na kosztach komunikacji.

Naczelnik Wydziału Usług Komunalnych Mariola Pendzialek zapewniła, że Rada Dzielnicy Kopernika może złożyć wniosek, który zostanie poddany analizie.

W związku z brakiem dalszych pytań zakończono dyskusję. Radni otrzymają informację pisemną w zakresie przedmiotu kontroli.

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda podziękował gościom za udział w tej części posiedzenia.

Na tym zakończono procedowanie w tym punkcie porządku obrad.

Ad 2) Sprawy bieżące.

Komisja zapoznała się z następującymi dokumentami:

a) Zarządzenie Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych o przekazaniu informacji - naruszenie dyscypliny finansów publicznych w sprawie "Wzrost poziomu sportowego w dyscyplinie piłka ręczna" (w sprawie **BR.0012.11.8.2023**, korespondencja nr UM.776207.2023).

Przewodniczący Komisji Zbigniew Wygoda odczytał pismo.

Komisja wystąpi z pytaniem, na jakim etapie znajduje się sprawa związana z interwencją Rzecznika.

b) Analiza skarg, wniosków i petycji - II kwartał 2023 r. (w załączeniu, korespondencja nr UM.662678.2023) – Komisja zapoznała się.

c) Protokół posiedzenia Rady Dzielnic Łabędy nr 64 (w załączeniu, korespondencja nr UM.824435.2023) – Komisja zapoznała się.

d) Protokół posiedzenia Rady Dzielnic Łabędy nr 63 (w załączeniu, korespondencja nr UM.812133.2023) – Komisja zapoznała się.

e) Uchwała Rady Dzielnic Łabędy z dnia 16 sierpnia 2023 r. (w załączeniu, korespondencja nr UM.812110.2023) – Komisja zapoznała się.

f) Protokół posiedzenia Rady Dzielnic Łabędy nr 62 (w załączeniu, korespondencja nr UM.812132.2023) – Komisja zapoznała się.

g) Protokół posiedzenia Rady Dzielnic Zatorze w dniu 16 sierpnia 2023 r. wraz z uchwałą nr 03/2023 (w załączeniu, korespondencja nr UM.792346.2023) – Komisja zapoznała się.

(***)

Komisja bez uwag zatwierdziła protokół posiedzenia z dnia 11 lipca 2023 r.

(***)

Termin kolejnego posiedzenia Komisji ustalono na dzień **17 października 2023 r. (17.00)**.

Na tym zakończono posiedzenie Komisji.

Protokołowała

(-) Marta Stradomska

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej

(-) Zbigniew Wygoda